

—
Верховний
Суд

Касаційний цивільний суд у складі
Верховного Суду

АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД
стану здійснення цивільного
судочинства у 2020 році

ЗМІСТ

1. Здійснення цивільного судочинства місцевими загальними судами.....	3
2. Здійснення цивільного судочинства апеляційними судами областей та міста Києва.....	9
3. Здійснення цивільного судочинства Касаційним цивільним судом у складі Верховного Суду.....	12
4. Висновки.....	18

1. Здійснення цивільного судочинства місцевими загальними судами

У 2020 році на розгляді у місцевих загальних судах (місцеві суди) перебувало майже **1 млн 213 тис.** позовних заяв, заяв, скарг, подань, клопотань, судових доручень та справ, що розглядаються в порядку цивільного судочинства, із них надійшло – **953,7 тис.** (що на 44,5 тис., або на 4,5 % менше порівняно з 2019 роком), у тому числі, 9,1 тис. – після скасування судового рішення судом апеляційної чи касаційної інстанції, тоді як у 2019 році цей показник становив 10,7 тис.

Кількість справ і матеріалів, розглянутих у порядку цивільного судочинства, становила **898,1 тис.**, або 74,1 % від загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді. Із задоволенням позову (заяви, клопотання, подання, скарги) та виконанням судових доручень розглянуто **649,6 тис.** справ, або 72,3 % від загальної кількості розглянутих справ і матеріалів.

Одним із доцільних і об'єктивних показників, завдяки якому можна оцінити, наскільки успішно суд працює над розглядом справ, є показник відсотка розгляду справ, методика розрахунку якого затверджена рішенням Ради суддів України від 02 квітня 2015 року № 28 відповідно до Системи оцінювання роботи суду: стандарти, критерії, показники та методи (СОРС).

Оцінювання роботи судів у цій частині здійснюється за такими критеріями:

84 % і нижче – тривожний показник;

85–95 % – насторожуючий показник;

96–102 % – нейтральний показник;

103 % і більше – передова практика.

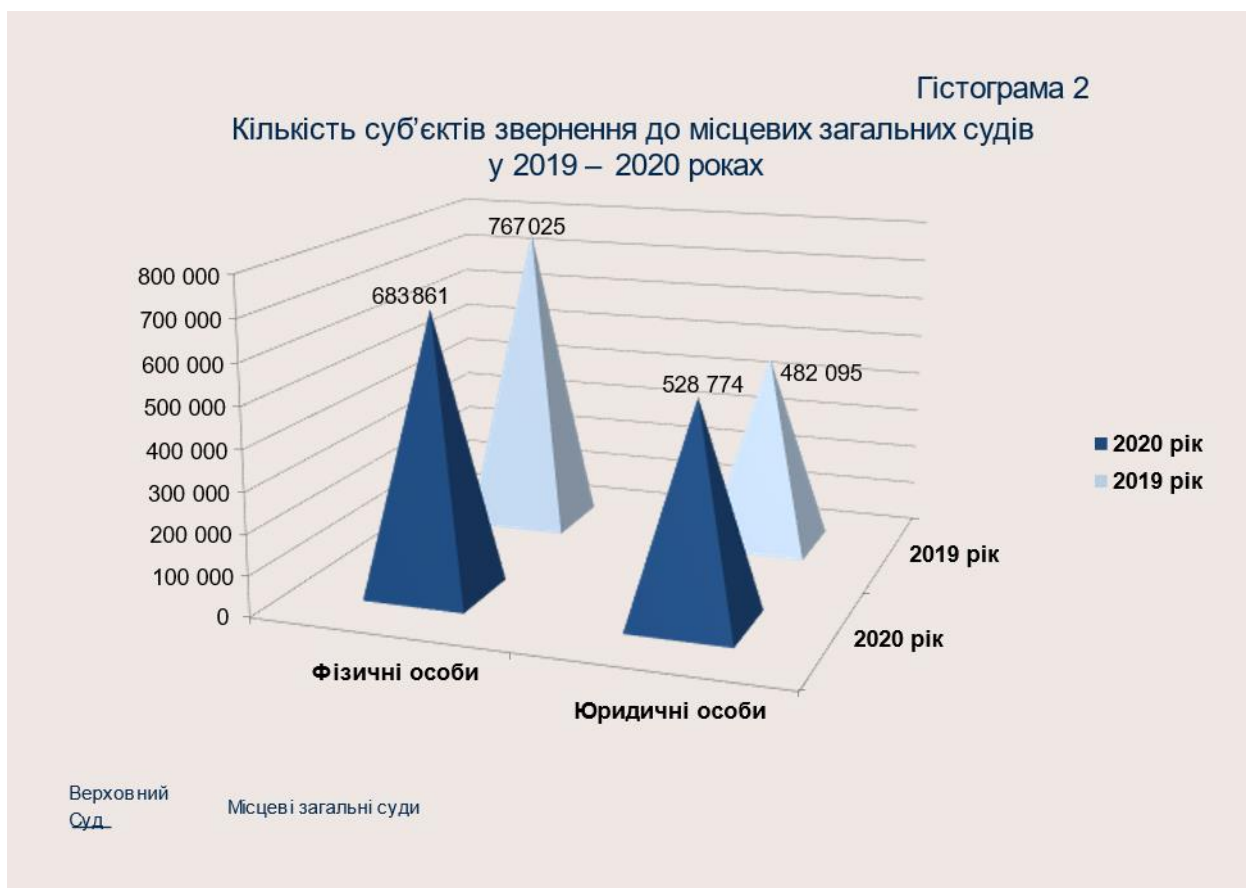
Рекомендованим стандартом цього показника є рівень 96–103 %, тобто від нижчого нейтрального значення до початкового значення передової практики.

Відсоток розгляду справ і матеріалів місцевими судами упродовж 2020 року дещо зменшився порівняно з аналогічним періодом 2019 року та становив **94,2 %** (співвідношення розглянутих і тих, що надійшли), що є насторожуючим показником (у 2019 році цей показник становив **95,7 %** та був наближеним до нейтрального).

Показники надходження та розгляду цивільних справ і матеріалів суддями місцевих судів у 2019–2020 роках відображено на *гістограмі 1*.

Суб'єктами звернення до суду найчастіше були:
фізичні особи – майже 684 тис.;
юридичні особи – майже 529 тис. (у тому числі державні органи – 5,8 тис.) (гістограма 2).

Необхідно зазначити, що до судів у звітному періоді звернулось 273,6 тис. жінок та 226,7 тис. чоловіків. Із загальної кількості фізичних осіб, що зверталися: 1,6 тис. – особи з інвалідністю, майже 6,4 тис. – пенсіонери, 467 – учасники бойових дій, Герої України, 2,4 тис. – внутрішньо переміщені особи, 1,4 тис. – іноземні громадяни, особи без громадянства.

Показник цивільних справ за кількістю закінчених провадженням (за періодами) становить:

- до 3 місяців включно – 609,3 тис.;
- від 3 місяців до 1 року включно – 240,2 тис.;
- від 1 року до 2 років включно – 35,3 тис.;
- від 2 років до 3 років включно – 8,4 тис.;
- понад 3 роки – 4,9 тис.

Найбільшу кількість справ і матеріалів, закінчених провадженням, які тривали від 1 року до 3 років включно – розглянуто місцевими загальними судами міста Києва (7,7 тис., або 10,9 % від розглянутих); значну кількість таких справ розглянуто місцевими загальними судами Дніпропетровської (5 тис. або 5,7 %), Львівської (3,4 тис., або 6,9 %), Одеської (3,4 тис., або 5,7 %) та Київської (майже 3 тис., або 7,1 %) областей (середній показник по Україні становить 4,9 %); понад 3 роки – місцевими загальними судами міста Києва (1,0 тис., або 1,4 %) та Львівської області (0,7 тис., або 1,4 %) (середній показник по Україні становить 0,5 %).

Аналітичний огляд стану здійснення цивільного судочинства у 2020 році

Варто зазначити, що кількість закінчених провадженням справ, загальна тривалість розгляду яких становила від 1 до 3 років включно, порівняно з 2019 роком збільшилась *на 2,2 тис., або на 5,2 %*.

Відсоток справ та матеріалів, загальний термін проходження яких триває понад 1 рік, становить *15,5 %*, що на 2,9 % більше порівняно з 2019 роком. Середня тривалість розгляду цивільної справи становить *100 днів*, що на 4 дні більше порівняно з 2019 роком.

На кінець звітної періоду залишилися нерозглянутими в порядку цивільного судочинства *314,5 тис.* справ і матеріалів, або 25,9 % від загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді; із них не розглянуто понад 1 рік – *48,6 тис.* Із загальної кількості нерозглянутих справ і матеріалів понад 280 тис. становлять справи і матеріали позовного та окремого проваджень.

У *72,2 тис.* справах на кінець звітної періоду відкладено розгляд та не закінчено провадження, у тому числі у 18,8 тис. – у зв'язку з неявкою одного з учасників процесу, що беруть участь у справі, або інших учасників процесу (із них у строк понад 2 роки – майже 8 тис. справ).

Упродовж звітної періоду місцевими судами постановлено *152* окремі ухвали у справах, що розглядалися в порядку цивільного судочинства. Судами видано на виконання *998,6 тис.* документів на суму понад *22 млрд 273 млн грн.*

У 2020 році місцевими судами розглянуто понад *143 тис.* справ з ухваленням заочних рішень.

Варто зазначити, що кількість справ наказного провадження, що надійшли упродовж 2020 року, збільшилась на 45 тис., або на 25,2 % порівняно з 2019 роком та становила *223,9 тис.* Перебували на розгляді місцевих судів із врахуванням нерозглянутих справ на початок звітної періоду *236,1 тис.*; розглянуто майже *218 тис.* справ наказного провадження, із них *173,3 тис.* із задоволенням заяви, що становило 79,5 % від розглянутих справ наказного провадження.

У звітному періоді місцевими судами розглянуто *209,5 тис.* заяв про видачу судового наказу, за результатами розгляду яких видано понад *166,5 тис.* судових наказів, або від кількості 79,5 % від кількості розглянутих. Сума грошових коштів та вартість майна, пред'явлені до стягнення, становили понад 1 млрд 640 млн грн, із них підлягає стягненню майже 1 млрд 108 млн грн.

Крім того, місцевими судами розглянуто *8,4 тис.* заяв про скасування судового наказу, за результатами розгляду яких *6,8 тис.* судових наказів було скасовано, що становить лише 4,1 % від загальної кількості виданих судових наказів.

Із загальної кількості виданих судових наказів найбільшу кількість становлять про стягнення заборгованості за оплату житлово-комунальних послуг, телекомунікаційних послуг, послуг телебачення та радіомовлення з урахуванням індексу інфляції та трьох відсотків річних, нарахованих заявником

Аналітичний огляд стану здійснення цивільного судочинства у 2020 році

на суму заборгованості, яких було видано **134,3 тис.**, або 80,6 % від усіх виданих судових наказів.

Значну кількість виданих судових наказів становлять судові накази про стягнення аліментів у розмірах: на одну дитину – однієї чверті, на двох дітей – однієї третини, на трьох і більше дітей – половини заробітку (доходу) платника аліментів, але не більше десяти прожиткових мінімумів на дитину відповідного віку на кожну дитину, якщо ця вимога не пов'язана із встановленням чи оспорюванням батьківства (материнства) та необхідністю залучення інших заінтересованих осіб, яких було видано **23,7 тис.**, або 14,2 % від усіх виданих судових наказів.

Також видано **4,8 тис.** судових наказів, або 2,9 % від виданих – про стягнення нарахованої, але не виплаченої працівникові суми заробітної плати; **3,2 тис.** – про стягнення аліментів у твердій грошовій сумі в розмірі 50 відсотків прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку, якщо ця вимога не пов'язана із встановленням чи оспорюванням батьківства (материнства) та необхідністю залучення інших заінтересованих осіб (1,9 %); **490** судових наказів до юридичної особи або фізичної особи-підприємця про стягнення заборгованості за договором (іншим ніж про надання житлово-комунальних послуг, телекомунікаційних послуг, послуг телебачення та радіомовлення), укладеним у письмовій (у тому числі електронній) формі, якщо сума вимоги не перевищує ста розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб; **16** – про компенсацію витрат на проведення розшуку відповідача, боржника, дитини або транспортних засобів боржника (один із яких було скасовано) та **1** – про повернення вартості товару неналежної якості, якщо є рішення суду, яке набрало законної сили, про встановлення факту продажу товару неналежної якості, ухвалене на користь невизначеного кола споживачів.

Кількість позовних заяв, що надійшли на розгляд місцевих судів упродовж 2020 року, становила **520,8 тис.**, що на 48,9 тис., або 8,6 % менше порівняно з 2019 роком (569,7 тис.).

Місцевими судами упродовж 2020 року розглянуто **454,6 тис.** справ позовного провадження, із них із ухваленням рішення – **398,2 тис.**, у тому числі у **364,3 тис.** справ позови задоволено, що становить 91,5 % від усіх ухвалених рішень.

Серед розглянутих цивільних справ позовного провадження, як і в попередні звітні періоди, переважну кількість становлять спори, що виникають із сімейних правовідносин (167,3 тис., або 36,8 %) та із договорів (146,2 тис., або 32,2 %). Значну кількість становлять також спори про спадкове право (41,8 тис., або 9,2 %), яка продовжує зменшуватись порівняно з попередніми звітними періодами, порівняно з 2019 роком вона зменшилась на 7,5 %.

Кількість справ, розглянутих у порядку спрощеного позовного провадження, становила **195 тис.**

Аналітичний огляд стану здійснення цивільного судочинства у 2020 році

Упродовж 2020 року місцевими судами постановлено лише **77** ухвал про проведення врегулювання спору за участю судді та **78** ухвал про його припинення, із яких у 22 досягнуто примирення між сторонами, а 55 передано на розгляд іншому судді.

Сума грошових коштів, присуджених місцевими судами до стягнення упродовж 2020 року, становила понад **7 млрд 719 млн** грн, із них понад **283 млн 714 тис.** грн – моральної шкоди.

Сума, присуджена до стягнення з посадових осіб підприємств, установ, організацій, винних у незаконному звільненні, у 2020 році становила **590,2 тис.** грн.

Необхідно відзначити, що у 2020 році значно зменшилась загальна кількість заяв окремого провадження, поданих до суду. Так, у 2020 році їх кількість становила **69,2 тис.**, що на 28,9 тис., або на 29,4 % менше порівняно з 2019 роком (98,1 тис.). Таке зменшення відбулось за рахунок заяв про встановлення фактів, що мають юридичне значення, найчастіше фактів народження та смерті.

Упродовж звітної періоду місцевими судами розглянуто **62,3 тис.** справ окремого провадження, із них **58,4 тис.** – із ухваленням рішення. У **57 тис.** справ заяву задоволено, що становить 97,6 % від усіх ухвалених рішень.

Серед розглянутих справ окремого провадження, як і в попередні звітні періоди, переважну більшість становлять справи про встановлення фактів, що мають юридичне значення (47,9 тис., або 76,8 %), що на 31,5 % менше порівняно з 2019 роком (майже 70 тис.).

Необхідно зазначити, що упродовж звітної періоду місцевими судами розглянуто **2,5 тис.** справ про встановлення факту народження та **7,6 тис.** справ про встановлення факту смерті на тимчасово окупованій території України, що становить переважну більшість розглянутих справ цієї категорії.

Кількість розглянутих справ із задоволенням заяви про усиновлення громадянами України, що проживають за межами території України, становила **1,4 тис.**, іноземцями – **128** справ.

Упродовж 2020 року було усиновлено 2,1 тис. дітей (із них 181 дитина – іноземними громадянами), у тому числі 946 дівчаток (із них 78 – іноземними громадянами), та понад 1,1 тис. хлопчиків (із них 103 – іноземними громадянами).

Кількість справ окремого провадження, розглянутих за участю присяжних, становила понад 8,5 тис.

На розгляді у місцевих судах перебувало майже **2 тис.** заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами, із них надійшло у 2020 році понад **1,3 тис.**, розглянуто понад **1,0 тис.** За результатами розгляду задоволено 392 заяви, або 28,5 %. Найбільшу кількість заяв, як і в попередні звітні періоди, подано у зв'язку із істотними для справи обставинами,

Аналітичний огляд стану здійснення цивільного судочинства у 2020 році

що не були встановлені судом та не були і не могли бути відомі особі, яка звернулася із заявою, на час розгляду справи (1,2 тис., або 93 %).

Упродовж 2020 року на розгляді у місцевих судах перебувало **4,2 тис.** заяв про забезпечення доказів, позову до подання позовної заяви, **4 тис.** із яких було розглянуто. Слід зазначити, що кількість таких задоволених заяв становила лише 1,7 тис., або 41,4 % від кількості розглянутих.

Кількість заяв про відновлення втраченого судового провадження, що знаходились на розгляді у звітному періоді, становила понад **1,5 тис.**, із них було розглянуто понад **1,2 тис.**, у тому числі 439 заяв задоволено та відновлено втрачене судово провадження, що становить 35,6 % від кількості розглянутих заяв.

На розгляді у місцевих судах у 2020 році знаходилось **12,4 тис.** скарг на дії або бездіяльність виконавчої служби, **9,5 тис.** розглянуто, із них 2,8 тис. із задоволенням скарги, що становить 29,8 % від кількості розглянутих.

Кількість клопотань, заяв, подань у порядку виконання судових рішень та рішень інших органів (посадових осіб), що знаходились на розгляді, становила **73,7 тис.**, із них розглянуто 61,9 тис., у тому числі 40,5 тис., або 65,4 %, задоволено.

Крім того, на розгляді у місцевих судах знаходилось **0,6 тис.** клопотань про визнання та звернення до виконання рішення іноземного суду, що підлягає (або не підлягає) примусовому виконанню, та **4,2 тис.** доручень судів України та іноземних судів; розглянуто **0,5 тис.** клопотань про визнання та звернення до виконання рішення іноземного суду (кількість задоволених клопотань становила 0,3 тис., або 57,3 %) та 3,6 тис. доручень судів (кількість задоволених становила 2,1 тис., або 57,5 %).

Кількість подань про тимчасове обмеження у праві виїзду за межі України у 2020 році становила понад **3,8 тис.**, із яких **1,5 тис.**, або 39,1 % було задоволено.

2. Здійснення цивільного судочинства апеляційними судами областей та міста Києва

У провадженні апеляційних судів упродовж 2020 року перебувало **97,3 тис.** апеляційних скарг і матеріалів, із них переважну кількість, як і в попередні роки, становлять апеляційні скарги на судові рішення – **66,5 тис.**

Загальний показник кількості апеляційних скарг і матеріалів, які надійшли у звітному періоді, зменшився за рахунок зменшення надходження апеляційних скарг та становив **77 тис.**, що менше на 11,7 тис., або на 13,2 % порівняно з 2019

Аналітичний огляд стану здійснення цивільного судочинства у 2020 році

роком (85,7 тис.), так само як і показник надходження заяв про відвід судді зменшився на 44,8 % та становив **0,6 тис.** заяв (у 2019 році – 1,2 тис. заяв).

Розглянуто **75 тис.**, або 77,1 % від їх загальної кількості (у тому числі задоволено 29,2 тис.).

Відсоток розглянутих справ у апеляційних судах у звітному періоді трохи збільшився порівняно з 2019 роком та становив **97,4 %** (співвідношення розглянутих і тих, що надійшли), що є більш наближеним до нейтрального показника (у 2019 році цей показник становив **95,2 %**).

Показники надходження та розгляду цивільних справ і матеріалів у апеляційних судах у 2019–2020 роках відображено на **гістограмі 3**.

Показник цивільних справ, переглянутих апеляційними судами, за кількістю закінчених провадженням (за періодами) становить:

до 3 місяців включно – 49,7 тис.;

від 3 місяців до 1 року включно – понад 23 тис.;

від 1 року до 2 років включно – 2,2 тис.;

понад 3 роки – 0.

За наслідками перегляду рішень, ухвал та судових наказів судів першої інстанції за апеляційними скаргами залишено без змін **32,5 тис.** судових рішень у

Аналітичний огляд стану здійснення цивільного судочинства у 2020 році

цивільних справах, що становить 54 % від загальної кількості переглянутих, що більше порівняно з 2019 роком (53,2 %).

Кількість судових рішень місцевих судів, скасованих в апеляційному порядку впродовж звітнього періоду, становила **23,3 тис.**, або 38,7 % від загальної кількості переглянутих (у 2019 році цей показник становив 39,5 %).

Крім того, **4,4 тис.** судових рішень було змінено, що становить 7,3 % від загальної кількості переглянутих (у 2019 році цей показник становив 7,2 %).

Із загальної кількості переглянутих рішень у цивільних справах за апеляційними скаргами (42,5 тис.) залишено без змін 23,9 тис., або 56,1 %; скасовано 14,6 тис. рішень, або 34,4 %; змінено понад 4 тис. рішень, або 9,5 %.

Переважну кількість рішень місцевих судів у цивільних справах скасовано із ухваленням нового рішення по суті позовних вимог (понад 14 тис., або 95,6 % від усіх скасованих). Крім того, скасовано із закриттям провадження у справі 468 рішень, із залишенням позовної заяви без розгляду – 123 рішення та 41 рішення скасовано з направленням справи для розгляду до іншого суду першої інстанції за встановленою підсудністю.

Із загальної кількості переглянутих рішень місцевих судів у цивільних справах найбільшу кількість становили справи позовного провадження у спорах, що виникають із договорів (18,3 тис., або 42,7 %); зі справ окремого провадження найбільшу кількість переглянуто рішень у справах про встановлення фактів, що мають юридичне значення (472, або 57 %).

Найбільша кількість із скасованих після перегляду в апеляційному порядку рішень місцевих загальних судів Чернівецької (39,3 %), Вінницької (38,6 %) та Луганської областей (38,3 %). Найменша кількість скасованих рішень місцевих загальних судів у Волинській (25,3 %), Тернопільській (26,9 %) та Черкаській областях (27,6 %).

Із загальної кількості переглянутих ухвал у цивільних справах за апеляційними скаргами залишено без змін 8,6 тис., скасовано 8,7 тис. ухвал, що становить 49,1 % від загальної кількості переглянутих, змінено 372 ухвали, або 2,1 %; 17 ухвал визнано нечинними із закриттям провадження у справі.

Переважну кількість ухвал місцевих судів у цивільних справах скасовано із направленням справи для продовження розгляду до суду першої інстанції (5,2 тис., або 59,2 % від усіх скасованих). Крім того, 87 ухвал скасовано з направленням справи для розгляду до іншого суду першої інстанції за встановленою підсудністю, що у 2,3 рази менше ніж у 2019 році (198 ухвал).

Найбільша кількість із скасованих після перегляду в апеляційному порядку ухвал місцевих загальних судів Луганської (68 %), Вінницької (55,2 %) та Донецької областей (53,8 %). Найменша кількість скасованих ухвал місцевих загальних судів у Тернопільській (32,5 %), Чернігівській (36,6 %) та Волинській областях (41 %).

Середня тривалість розгляду справ у апеляційних судах становила **82** дні, що на 19 днів більше, ніж у 2019 році (63 дні).

Аналітичний огляд стану здійснення цивільного судочинства у 2020 році

Кількість нерозглянутих апеляційних скарг та матеріалів у 2020 році становила **22,3 тис.**, або майже 23 % від апеляційних скарг та матеріалів, що перебували у провадженні.

Упродовж 2020 року на розгляді апеляційних судів знаходилась **0,3 тис.** заява про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами, із них **0,2 тис.** надійшло у 2020 році, розглянуто **0,2 тис.** заяв. За результатами розгляду заяв задоволено лише 22. Найбільшу кількість заяв, як і в попередні звітні періоди, подано у зв'язку з істотними для справи обставинами, що не були встановлені судом та не були і не могли бути відомі особі, яка зверталася із заявою, на час розгляду справи (297, або 89,7 %).

3. Здійснення цивільного судочинства Касаційним цивільним судом у складі Верховного Суду

У 2020 році на розгляд до Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду (КЦС) надійшли понад **21 тис.** процесуальних звернень: касаційних скарг, апеляційних скарг, заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими чи виключними обставинами, клопотань про визначення підсудності, загальна кількість яких зменшилась порівняно з 2019 роком (понад 26 тис.), а саме на **19,1 %**. Переважну кількість нових надходжень до КЦС становили, як і в попередні звітні періоди, касаційні скарги (**20,7 тис.**).

У звітному періоді до кожного із суддів КЦС у середньому надійшло **479** процесуальних звернень (із розрахунку на середню кількість суддів, що становила **44** судді).

Розрахунок середньої кількості суддів здійснювався враховуючи, що починаючи з 01.01.2020 правосуддя у КЦС здійснювалося 46 суддями, а наприкінці звітного періоду (22.12.2020) їх фактична чисельність становила 41 суддю, що зумовлено відставкою суддів та обранням їх до складу Великої Палати Верховного Суду.

Серед інших процесуальних звернень, що надійшли до КЦС упродовж 2020 року, **122** апеляційні скарги, **181** клопотання про визначення підсудності, **87** заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими та **16** – за виключними обставинами.

З урахуванням справ і матеріалів, не розглянутих на початок звітного періоду, на розгляді у КЦС у 2020 році перебувало понад **38,2 тис.** справ та матеріалів, що на 12,8 тис., або на 25,1 % менше порівняно з 2019 роком.

Середня кількість справ і матеріалів, що перебували на розгляді у звітний період, із розрахунку на одного суддю КЦС становила **869** одиниць.

Аналітичний огляд стану здійснення цивільного судочинства у 2020 році

Упродовж 2020 року судді КЦС ухвалили **27,2 тис.** судових рішень, якими завершено розгляд справ і матеріалів, що становить 71,3 % від тих, що перебували на розгляді.

Середня кількість розглянутих процесуальних звернень і справ у звітному періоді із розрахунку на одного суддю КЦС становила понад **619** одиниць.

Відсоток розгляду справ у звітному періоді становив **129,3 %** (співвідношення розглянутих і зареєстрованих процесуальних звернень), що свідчить про те, що, незважаючи на значне навантаження, судді КЦС у звітному періоді доклали достатньо зусиль для підвищення ефективності роботи з розгляду справ.

Залишок нерозглянутих касаційних та апеляційних скарг, справ, заяв та клопотань становить **10,6 тис.**, або 27,8 % від тих, що перебували на розгляді у КЦС, із них 1,3 тис. залишено без руху і надано строк для усунення недоліків.

Показники надходження та розгляду цивільних справ і матеріалів КЦС у 2019–2020 роках відображено на **гістограмі 4**.

У звітному періоді 2 справи було передано на розгляд палати, 34 – на розгляд об'єднаної палати та 107 – на розгляд Великої Палати Верховного Суду (повернуто 67 справ).

Аналітичний огляд стану здійснення цивільного судочинства у 2020 році

Кількість окремих думок, висловлених суддями КЦС у 2020 році, становила 199.

У 2020 році суддями КЦС ухвалено 6 окремих ухвал.

На розгляді у КЦС (з урахуванням нерозглянутих на початок звітнього періоду) знаходилося **37,8 тис.** касаційних скарг і справ (з урахуванням повернутих, у яких відмовлено у відкритті провадження, або закрито провадження) понад **26,8 тис.**, або 71,1 % від тих, що знаходились на розгляді. За результатами розгляду у 8,3 тис. випадках було відмовлено у відкритті провадження, що становило 41,5 % від опрацьованих касаційних скарг, із них у понад 4 тис. – за малозначністю, у 1,4 тис. – у зв'язку із тим, що касаційну скаргу визнано необґрунтованою, 30 – за необґрунтованістю, оскільки є висновок Верховного Суду у подібних правовідносинах, та у 2,8 тис. – з інших підстав; повернено з різних підстав 2,5 тис. скарг, або 6,6 % від тих, що знаходились на розгляді.

За результатами судового розгляду колеґіями суддів скасовано **5,1 тис.** судових рішень, ухвалених місцевими чи апеляційними судами, що становить 32,6 % від переглянутих (15,6 тис.); змінено **519** судових рішень, або **3,3 %** від переглянутих.

Із загальної кількості скасованих судових рішень:

2,5 тис. (48,8 %) скасовано з направленням справи на новий розгляд;

1,4 тис. (27,3 %) – із ухваленням нового рішення;

755 (14,8 %) – із залишенням у силі рішення суду першої інстанції;

247 (4,8 %) – із закриттям провадження у справі/залишенням заяви без розгляду;

129 (2,5 %) – із направленням справи для продовження розгляду.

Упродовж 2020 року КЦС скасував 2 судових рішення у справах позовного провадження про право на винахід, корисну модель, промисловий зразок (**100 %**); у справах про відшкодування шкоди, завданій порушенням законодавства про охорону навколишнього середовища, та справах про відшкодування шкоди, завданій внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг) – скасовано по **50 %** (із 2 переглянутих по 1 судовому рішенню скасовано), у справах про стягнення аліментів – **43,1 %** (із 65 переглянутих судових рішень 28 судових рішень скасовано) та у справах про відшкодування шкоди, завданій каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи, крім відшкодування шкоди на виробництві, – **42,8 %** (із 28 переглянутих судових рішень 12 судових рішень скасовано).

Найменший відсоток скасованих судових рішень спостерігається у справах про авторське право – **8,3 %** від загальної кількості переглянутих (із 12 переглянутих судових рішень лише 1 скасовано) та у справах, що виникають із договорів довічного утримання – **11,1 %** (із 18 переглянутих 2 судових рішення скасовано).

Аналітичний огляд стану здійснення цивільного судочинства у 2020 році

правовідносин (2,1 тис., або 8,4 %), спорів про право власності та інші речові права (майже 2 тис., або 7,9 %). Розгляд за категоріями цивільних справ відображено у *гістограмах 6 та 7*.

На кінець звітного періоду залишилися нерозглянутими **10,6 тис.** касаційних скарг і справ, або 28 % від тих, що перебували на розгляді.

На розгляді у КЦС упродовж 2020 року перебувала **101** заява про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами. За результатами розгляду 56 заяв повернуто, у 12 – відмовлено у відкритті провадження та за 2 заявами провадження закрито. Розглянуто по суті 25 заяв, за результатами розгляду яких 2 заяви задоволено та судові рішення скасовано, у задоволенні решти заяв відмовлено. Залишились нерозглянутими 6 заяв.

Верховний
Суд

Касаційний цивільний суд

Гістограма 7

Результати розгляду справ за окремими категоріями упродовж 2020 року

У звітному періоді на розгляді у КЦС знаходилось майже **181** клопотання (подань) про визначення підсудності (181), їх усі розглянуто. За результатами розгляду 72 клопотання задоволено; у решті у задоволенні відмовлено та повернуто.

Крім того, упродовж 2020 року на розгляді у КЦС перебувало **159** апеляційних скарг на ухвали суду апеляційної інстанції щодо рішень третейських судів та міжнародного комерційного арбітражу (159), серед яких більшість становлять апеляційні скарги на ухвали щодо рішень третейських судів (78). Із загальної кількості апеляційних скарг, які знаходились на розгляді у звітному періоді, розглянуто 118 справ по суті апеляційної скарги, за результатами чого 23 судових рішення скасовано, 5 рішень змінено, у задоволенні 61 скарги відмовлено та судові рішення залишено без змін; на кінець звітному періоду не розглянуто 40 апеляційних скарг і справ.

4. Висновки

Підсумовуючи викладене, можна дійти таких узагальнених висновків. Надходження справ і матеріалів до місцевих судів у 2020 році незначно зменшилось (*на 4,5 %*) порівняно з аналогічним періодом 2019 року.

Відсоток справ та матеріалів, загальний термін проходження яких триває в місцевих судах понад один рік, збільшився на 2,9 % порівняно з 2019 роком і становив *15,5 %*, а середня тривалість розгляду цивільної справи становила *100 днів*, що на 4 дні більше порівняно з 2019 роком.

Показник кількості апеляційних скарг і матеріалів, що надійшли у звітному періоді, зменшився на 13,2 % порівняно з 2019 роком, що становило майже *11 %* від розглянутих місцевими судами.

Співвідношення судових рішень, скасованих та залишених без змін від загальної кількості судових рішень, переглянутих апеляційними судами у звітному періоді, залишається майже незмінним порівняно з аналогічним звітним періодом 2019 року.

Надходження процесуальних звернень до КЦС у 2020 році зменшилось на *19,1 %* та становило майже *3 %* від розглянутих місцевими судами та *28 %* від розглянутих апеляційними судами упродовж 2020 року.

Упродовж 2020 року за результатами касаційного перегляду судових рішень судів першої та апеляційної інстанцій, як і в попередні звітні періоди, кожне третє судове рішення було скасовано.

Необхідно зазначити, що у 2020 році відсоток скасованих КЦС судових рішень, ухвалених апеляційними судами, залишився на рівні 2019 року та становив *32,5 %* від переглянутих по суті у касаційному порядку, тоді як у 2019 році цей показник становив *32,2 %*.

Аналіз статистичних показників КЦС вказує на те, що упродовж 2020 року залишилося значне навантаження на суддів. Середня кількість справ і матеріалів, що перебували на розгляді у звітний період, із розрахунку на одного суддю КЦС становила *869* одиниць.

Стежте за нами онлайн

fb.com/supremecourt.ua

t.me/supremecourtua